

INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO TEACHING, LEARNING AND ASSESSING. PROJECT METHOD

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE ÎN PROCESUL DE PREDARE- ÎNVĂȚARE-EVALUARE. METODA PROIECTULUI

Natalia BOLGARI

E-mail: bolgari_natalia@yahoo.com

Academia de Studii Economice din Moldova
MD-2005, Republica Moldova, mun. Chișinău,
str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 61
Tel.:(+373) 22 402 951., web site: www.ase.md

Abstract: The article characterizes the **Project** method and its value added in the process of learning. It is tackled both as a teaching method and as an evaluating method. The Project method presumes a mental anticipation of an action and its execution through a concrete research made by the students. Project is also an active method which involves transfer of knowledge, skills development and the strengthening of the students' social skills. **Project** accomplishment encompasses the following stages: preparing, implementing and evaluating. As an evaluating method **Project** allows all the participants to assert, based on their interests and individual capacities, through differentiated tasks.

Key words: assessing, learning, method, modern technology, project, teaching.

JEL CLASSIFICATION: A 22

1. Întroducere

Integrarea tehnologiilor moderne în instruire determină schimbarea metodelor și tehnicilor de lucru în predarea limbilor străine. Utilizarea internetului, a resurselor on-line, a bibliotecilor virtuale, a comunicării on-line, are implicații pe care societatea în care trăim le solicită: stimulează și dezvoltă potențialul cognitiv multiplu al studenților (Teoria Inteligențelor Multiple, H. Gardner), dezvoltă abilitățile necesare în secolul XXI, contribuie la dezvoltarea abilităților de gândire de nivel superior (Taxonomia lui Bloom), orientează procesul de instruire către interesele studenților (predare centrată pe student). Astfel se formează profilul unui absolvent autonom în decizii, interesat în cariera sa socio-profesională.

După cum știm, în secolul XXI un specialist profesionist contemporan trebuie să întrunească următoarele abilități: responsabilitate și capacitate de adaptare; abilități de comunicare; creativitate și curiozitate intelectuală; gândire critică și gândire sistemică; informații și abilități media; abilități interpersonale și de colaborare; abilități de identificare, formulare și soluționare a problemelor; abilități de auto-formare; responsabilitate socială.

În acest context didactica modernă insistă asupra perfecționării relației predare-învățare-evaluare deoarece numai în acest mod relația obiective-conținuturi-metodologie-rezultate-reglare devine logică, unitară și perfectibilă. Profesorul Ioan Cerghit definea predarea ca pe „un ansamblu complex de acțiuni și comportamente didactice specifice, destinate învățării”. Relația predare-învățarea este exprimată de Ioan Neacșu în termenii „cutiei negre” și ai dublului feed-back - predarea = input, învățarea = output, iar apoi învățarea = input și rezultatele învățării = output - predarea fiind „un sistem de acțiuni variate în formă și conținut, orientate spre student, din realizarea cărora, în sistemul de interacțiuni profesor-student, ia naștere învățarea”. Profesorul modern lucrează împreună cu studenții săi, cooperând în vederea reușitei învățării. Rolurile sunt bine stabilite: profesorul stimulează căutarea și descoperirea, iar studenții se vor ocupa de activitățile de căutare și descoperire, ei participând activ și conștient la asimilarea cunoștințelor și formarea personalității. Astfel, se creează un parteneriat în vederea atingerii obiectivelor propuse, a unui standard cât mai înalt în educație.

După cum menționează J. Bruner, „a instrui pe cineva într-o disciplină nu înseamnă a-l face să înmagazineze în minte asemenea rezultate, ci a-l învăța să participe la procesul care face posibilă crearea de cunoștințe”. Lucrând împreună cu studenții săi, profesorul poate regla și ameliora activitatea pe parcursul desfășurării procesului de predare-învățare și, nu în ultimul rând, poate aprecia just valoarea eforturilor de învățare depuse de către studenți pe parcursul activităților desfășurate.

La orele de limbă străină dezvoltarea abilităților secolului XXI este posibilă prin intermediul diverselor metode de predare. Cea mai frecvent utilizată este metoda proiectului, o metodă activă care diferențiază instruirea.

2. Metoda proiectului

Filozoful și pedagogul francez Gaston Bergher afirma că o educație bună presupune menținerea prosepțimii intelectuale sub forma unor vii dorințe de a descoperi, de a studia și inventa, de a cerceta, de a realiza și valorifica. În acest context, **proiectul**, ca metodă de predare – învățare – evaluare, generează formarea individuală, progresivă, problematizată, sociorelațională și pragmatică a studentului. Aplicând această metodă la orele de limbă străină, putem menționa că, în procesul activității individuale și în grup, studenții, puși în situația de a căuta, analiza, sintetiza, asocia și compara, de a crea un produs final, ce urmează a fi prezentat unui public, își formează capacitatea de a demonstra ce știu și, în special, ce știu să facă. Astfel ei își dezvoltă potențialul creativ.

Proiectul se constituie atât într-o metodă de învățare prin acțiune practică cu o finalitate reală, aplicativă, cât și într-o metodă alternativă de evaluare. Spre deosebire de alte metode, metoda proiectului presupune anticiparea mentală a unei acțiuni, precum și executarea ei, prin cercetare concretă. Studentul sau grupul de studenți este plasat în centrul acțiunii, oferindu-i-se posibilitatea să-și afirme independența în gândire și acțiune, dar și să însușească direct tehnicile de cercetare, prin efort, cooperare, autocontrol, după îndrumarea inițială.

Proiectul începe în clasă, prin definirea și înțelegerea sarcinii de lucru, eventual și prin începerea rezolvării acesteia, continuă acasă pe parcursul a câtorva zile sau săptămâni, timp în care studentul are permanente consultări cu profesorul și se încheie tot în clasă, prin prezentarea în fața colegilor a unui raport asupra rezultatelor obținute și, dacă este cazul, a produsului realizat.

Proiectul este o metodă activ-participativă ce presupune transfer de cunoștințe, dezvoltare de deprinderi și capacități, abordare interdisciplinară, precum și consolidarea unor abilități sociale ale studenților. Prin această metodă, profesorul estompează limita dintre teorie și practică, prin caracterul activ studenții au posibilitate să asimileze cunoștințe prin propriile lor experiențe de viață să acționeze și să rezolve sarcini, autotestându-și capacitățile cognitive, sociale și practice.

Confruntându-se cu situații veridice, studentul trebuie să caute, să cerceteze, să emită ipoteze, să găsească soluții, toate acestea ducând la întărirea spiritului de răspundere proprie, la maturizarea gândirii, la o pregătire pentru depășirea situațiilor complexe din viața reală.

Proiectul, fie individual sau în grup, poate fi și o metodă alternativă de evaluare deoarece studenții au posibilitatea de a demonstra nu doar ceea ce știu, dar și ceea ce știu să facă, punându-și în valoare deprinderile, priceperile și abilitățile.

Pentru a folosi în mod eficient metoda proiectului și a integra tot ce poate oferi resursa numită calculator, sunt foarte importanți pașii pe care îi întreprinde dascălul pentru planificarea și proiectarea unității de învățare. Proiectele studenților se stabilesc de comun acord cu aceștia la începutul unității de învățare, vor fi monitorizate pe tot parcursul unității de învățare iar produsul, de grup și individual, prezentat la finele unității de învățare.

Ce face profesorul?

1. ***Stabilește obiectivele de referință sau competențele specifice și analizează conținutul unității de învățare.***
2. ***Stabilește obiectivele operaționale*** pornind de la competențele specifice, obiectivele de referință și abilitățile necesare de a fi dezvoltate în conformitate cu programa analitică.
3. ***Decide asupra tipului de proiect (inter-, pluri- sau transdisciplinar)*** pentru a-i ajuta pe studenți să se axeze pe teme și concepte importante care vizează conexiunile între discipline și a acestora cu viața reală.
4. ***Planifică evaluarea continuă*** a studenților în procesul de realizare a proiectelor individuale și de grup.
5. ***Selectează activități de învățare după interesele*** studenților.
6. ***Stabilește rolurile studenților în grupul de proiect.*** Studenții își asumă deseori roluri din viața reală și trebuie să îndeplinească sarcini pline de semnificație.

Deci, înainte de a demara un proiect, profesorului îi revine sarcina de a răspunde la câteva întrebări:

- ✓ Demersul evaluativ se va centra pe proces, pe produsul final sau pe ambele elemente?
- ✓ Profesorul va fi evaluatorul final, coordonatorul întregii activități sau consilierul permanent al studenților pe parcursul realizării proiectului?
- ✓ Structura proiectului este propusă de către profesor sau aparține în exclusivitate studenților?
- ✓ Resursele sunt puse la dispoziția studenților încă de la începutul activității sau trebuie identificate și utilizate adecvat de către aceștia?

Realizarea unui proiect presupune parcurgerea mai multor etape:

Pregătirea proiectului:

- identificarea unei teme (tema poate fi propusă de către profesor, de către studenți sau negociată cu studenții);
- conturarea obiectivelor;
- formarea echipelor de lucru;
- stabilirea sarcinilor de lucru și a timpului alocat;
- precizarea cadrului necesar dezvoltării proiectului (cunoștințe teoretice necesare);
- resurse materiale și de timp;
- alegerea modalității de prezentare: proiectele se pot concretiza în lucrări științifice, referate, monografii, reviste, mape tematice, albume, culegeri de texte, prezentări PowerPoint, etc.

Implementarea proiectului:

Stadiu de pregătire - stabilirea rolurilor în cadrul echipei:

secretarul – notează ideile membrilor grupului și planifică întâlnirile echipei;

moderatorul – facilitează comunicarea în cadrul grupului și răspunde de multiplicarea materialelor bibliografice;

raportorul – prezintă concluziile, soluțiile finale ale grupului.

Implementarea propriu-zisă:

- culegerea, organizarea și prelucrarea informațiilor cu referire la tema selectată;
- elaborarea unui set de soluții posibile ale problemei;

- evaluarea soluțiilor și selectarea variantei optime;
- executarea proiectului;
- dirijarea acțiunii de către profesor;
- finalizarea acțiunii;
- prezentarea proiectului/produsului final.

Evaluarea proiectului

Pentru o evaluare cât mai obiectivă este necesar să se ia în considerare câteva *criterii generale de evaluare* care vizează:

- *calitatea proiectului/produsului:*
 - *validitatea:* nivelul la care proiectul reușește să acopere unitar și coerent, logic și argumentat, câmpul tematic propus;
 - *completitudinea:* modalitatea în care au fost valorizate conexiunile și perspectivele interdisciplinare, competențele teoretice și practice;
 - *elaborarea și structurarea:* vizează acuratețea și rigurozitatea demersului științific, logica și argumentarea ideilor, coerența, corectitudinea ipotezelor și concluziilor;
 - *calitatea materialului utilizat:* relevanța conținutului științific, semnificația și acuratețea datelor colectate, strategia de prelucrare și colectare a datelor;
 - *creativitatea:* gradul de noutate pe care îl aduce proiectul în abordarea tematicii, măsura în care studentul optează pentru o strategie originală, inedită.
- *calitatea activității studentului*
- *raportarea studentului la temă:* măsura în care studentul a făcut ceea ce trebuia sub aspectul validității și relevanței abordării temei proiectului:
 - *performarea sarcinilor:* nivelul de performanță pe care îl atinge studentul în realizarea diferitelor părți componente ale proiectului;
 - *documentarea:* modalitatea în care a fost realizată documentarea (de totalitate de către student sau cu sprijinul profesorului);
 - *nivelul de elaborare și comunicare:* nivelul de comunicare pe care îl atinge studentul în momentul prezentării proiectului, accesibilitatea informației etc.;
 - *greșelile:* nivelul la care se manifesta greșeli (științifice sau prezentare), tipul de greșeli (scuzabile, acceptabile sau fundamentale), frecvența greșelilor;
 - *creativitatea:* originalitatea stilului studentului;
 - *calitatea rezultatelor:* utilitatea proiectului în sine și a activității desfășurate de către studenți.

Proiectele bune sunt construite având încă de la început clare obiectivele de evaluare. Planificarea evaluării ne asigură de faptul că un proiect rămâne focalizat asupra obiectivelor de învățare și ar trebui realizată înainte de determinarea activităților de învățare și a sarcinilor de lucru specifice. Planul de evaluare include metodele și instrumentele de evaluare care definesc așteptările cu privire la calitatea produselor și a performanțelor studenților cât și modalitățile de monitorizare a procesului de învățare al studenților. Planul ar trebui să implice și studenții în vederea stabilirii obiectivelor de învățare, în revizuirea și administrarea propriului progres de învățare precum și în reflectarea asupra lor după finalizarea proiectului. Pentru a ajuta la antrenarea studenților în procesele de evaluare, trebuie să le asigurăm criterii clare de la început, exemple și linii directe pentru o activitate de calitate ridicată, oportunități de monitorizare a propriului progres, metode de utilizare a unui feedback constructiv și încorporarea feedback-ului de la ceilalți pentru a îmbunătăți activitatea proprie.

Realizarea și prezentarea unui proiect are loc prin intermediul diverselor metode și tehnici, în conformitate cu scopul final al proiectului și obiectivele operaționale ce sunt vizate prin acest proiect.

Cu privire la tipul proiectului și al modului de realizare se pot aplica următoarele opțiuni:

➤ **Realizarea unei prezentări** – o modalitate de susținere a prezentărilor orale adresate unui public; folosirea diverselor elemente multimedia, cum ar fi imagini, sunete, filme, hyperlink-uri către site-uri web sau alte dosare, etc. Ulterior, studenții pot prezenta documentările, propunerile sau constatările în fața unui public real, realiza un portofoliu, prezenta rezultatele analizelor și chestionarelor, prezenta proiectul la o conferință științifică, realiza proiectul său personal.

➤ **Crearea unei publicații (bulletin informativ, ziar, broșură sau afiș)** – o modalitate de a crea o comunicare scrisă cu propoziții complete menite să fie citite de alte persoane, cu o combinație de text și imagini, diagrame și grafice. Ulterior, studenții sunt capabili să realizeze un buletin informativ pentru o organizație reală, un ghid sau broșură de călătorie, o broșură informativă sau persuasivă, un priet de serviciu, un afiș informativ, persuasiv sau cu instrucțiuni, un meniu cu bucate specifice unei perioade sau culturi, etc.

➤ **Realizarea unui wiki** – o modalitate bazată pe web, orientată spre text cu posibile hyperlink-uri și imagini; posibilitatea existenței unor pagini secundare și categorii; publicarea de informații curente sau cercetare pentru un public din afara sălii de clasă; comunicarea cu un public internațional; contribuția la cercetarea problemelor din lumea reală și rezolvarea lor, etc. Ulterior, studenții sunt capabili să realizeze portofolii, să furnizeze un organizator grafic pentru cercetare, să furnizeze un spațiu pentru înțelegerea în colaborare a lucrărilor scrise, experimentelor, cercetărilor, să organizeze și colecteze link-uri ale blog-urilor altor studenți, să prezinte unele fragmente de idei, să organizeze și să prezinte informații pentru proiectele destinate conferințelor științifice.

➤ **Realizarea unui blog** - o modalitate bazată pe web, orientată spre text cu posibile hyperlink-uri și imagini cu format tip jurnal, intrări datate cu informațiile curente în partea superioară; răspunsuri de la cititori; publicarea informațiilor curente sau cercetare pentru un public dincolo de sala de clasă; colectarea și schimbul de informații cu ceilalți din afara sălii de clasă. Ulterior, studenții sunt capabili să reflecteze asupra celor citite sau asupra discuțiilor din sala de clasă, să investigheze subiectele online și apoi să raporteze cu privire la cercetare, să înregistreze progresul unui grup la un proiect, să discute despre experiențele împărtășite în sala de clasă, să copieze și să alipiască citate care dau de gândit din alte blog-uri sau alte resurse web, și apoi să ofere idei cu privire la subiect.

3. Avantajele utilizării metodei proiectului

În vederea eficientizării procesului instructiv-educativ putem identifica următoarele avantaje ale proiectului: *studenții se află în centrul procesului de instruire; proiectul se axează pe obiectivele operaționale aliniate competențelor specifice, respectiv obiectivelor de referință; proiectul implică metode de evaluare multiple și continue; proiectul implică sarcini de lucru și activități conectate, care se desfășoară într-o anumită perioadă de timp; proiectul are conexiuni cu lumea reală; studenții își demonstrează cunoștințele și abilitățile prin intermediul performării propriu-zise și a produselor care sunt publicate, prezentate sau afișate; tehnologiile moderne îmbunătățesc procesul de învățare al studenților; abilitățile de gândire de nivel superior sunt incluse în activitatea de proiect; strategiile de instruire variate sprijină diverse stiluri de învățare.* În timp ce lucrează la proiecte, studenții își dezvoltă abilități reale, corespunzătoare secolului XXI — multe din acestea fiind solicitate de angajatorii din zilele

noastre — cum ar fi: capacitatea de a conlucra cu ceilalți; de a lua decizii bine gândite; de a avea inițiativă; de a rezolva probleme complexe; de auto-direcționare; de a comunica eficient.

Metoda proiectului ca metodă alternativă de evaluare oferă șansa de a analiza în ce măsură studentul folosește adecvat cunoștințele, instrumentele, materialele disponibile în atingerea finalităților propuse, scoate studentii și cadrul didactic din rutina zilnică, pune studentii în situația de a acționa și a rezolva sarcini în mod individual sau în grup, autotestându-și capacitățile cognitive, sociale și practice. Această metodă se constituie într-o formă de evaluare motivantă pentru studenți, în ciuda faptului că presupune un volum de muncă sporit și necesită cercetare continuă.

Referitor la metoda proiectului, se poate observa cu ușurință că prin statutul profesorului, acela de consilier, se reduce factorul de stres, iar evaluarea are ca prim scop îmbunătățirea activității și stimularea studentului și nu sancționarea cu orice preț, lucru posibil datorită faptului că activitățile de evaluare cuprind materiale elaborate de-a lungul unui interval mai mare de timp.

Prin această metodă sunt descurajate speculațiile și învățarea pentru notă, studenții devenind mai conștienți de responsabilitatea pe care și-o asumă în rezolvarea sarcinilor în care sunt implicați activ. În cadrul unor astfel de metode, studentul este implicat activ atât în realizarea unor materiale, acțiuni prin care își dezvoltă personalitatea, cât și în propria evaluare, acesta dezvoltându-și capacitatea de autoevaluare prin apelarea la autoreflexivitate asupra propriei munci și asupra progreselor înregistrate. Așa cum s-a putut constata, metoda proiectului trebuie privită prin prisma interacțiunii predare-învățare-evaluare, întrucât ea nu poate fi catalogată la modul exclusiv drept metodă de evaluare sau de predare-învățare. Această metodă asigură un demers interactiv al actelor de predare-învățare-evaluare, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru, valorificând și stimulând potențialul creativ și originalitatea studenților. Prin apelul la metodele alternative de evaluare se asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, exersarea priceperilor și capacităților în diverse contexte și situații, iar cunoștințele asimilate sunt ușor integrate și operaționalizate.

Totodată, nu toate unitățile de învățare trebuie să includă un proiect realizat prin intermediul calculatorului, însă în momentul în care învățarea pe bază de proiect este adecvată, integrarea unui proiect poate stimula semnificativ procesul de învățare. Există nivele diferite de modelare a proiectelor. Unele unități de învățare sunt bazate pe proiect de la început până la sfârșit, în timp ce altele includ un proiect ca și experiență culminantă sau într-un anumit segment al unității.

4. Concluzii

În concluzie, putem menționa că integrarea tehnologiilor noi în procesul de instruire a schimbat procesul de predare-învățare nu numai ca formă dar și ca conținut, antrenând metode și tehnici noi de predare. Ca exemplu a fost tratată metoda proiectului, o metodă interactivă și, totodată, progresivă, ce contribuie la evoluarea individuală a studentului dezvoltându-i abilitățile necesare unui viitor specialist profesionist. Metoda proiectului corespunde paradigmei educaționale moderne prin faptul că se constituie în metode de activare ale studentului prin rezolvarea originală a sarcinilor, prin libertatea de alegere și de acțiune, prin modalitatea de procesare a informațiilor, prin interacțiunea cu semenii lor și cu mediul înconjurător. În urma aplicării acestei metode, studenții se dovedesc foarte receptivi, participând cu entuziasm la realizarea proiectului, simțindu-se motivați și stimulați în dezvoltarea și manifestarea personalității. După cum am menționat anterior, evaluarea are ca prim scop îmbunătățirea activității și stimularea studentului și nu sancționarea cu orice preț. Prin metoda proiectului se creează un climat psihosocial relaxant, în care rolul profesorului este acela de partener al studentului în demersul instructiv-educativ, astfel școala modernă putând să răspundă nevoilor beneficiarilor săi.

BIBLIOGRAFIE

1. BRUT, Mihaela, *Instrumente pentru E-learning. Ghidul informatic al profesorului modern*, Editura Polirom, București, 2006, 248 p., ISBN: 973-46-0251-9
2. CERGHIT, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006, 320 p., ISBN: 973-46-0175-X
3. CERGHIT, Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Polirom, București, 2008, 400 p., ISBN: 978-973-46-1016-7
4. IONESCU, Mihaela, *Managementul clasei. Un pas mai departe. Învățarea bazată pe proiect*, Editura Humanitas, București, 2003, ISBN: 9738289467
5. O'MALLEY, J. M., PIERCE, L.V. *Authentic Assessment for English Language Learners*, Longman, 1996, 288 p., ISBN-13: 978-0201591514
6. TRAIAN, Anghel, *Instrumente și resurse Web pentru profesori*, Editura ALL, București, 2009, 288 p., ISBN: 978-973-571-938-8
7. http://ro.wikipedia.org/wiki/Web_2.0,